
АНОТАЦІЯ

VII Всеукраїнська конференція з міжнародною участю «Проблеми гідрології, гідрохімії, гідроекології» присвячена 100-річчю заснування Національної академії наук України. Представлено 105 тез доповідей з широкого кола питань, які охоплюють такі напрямки наукових досліджень: гідрології та водних ресурсів, а також гідрохімії, гідробіології та гідроекології суходолу; гідрології та екології прибережної смуги морів та морських гирл річок; вивчення радіоактивного забруднення водних об'єктів.

Представлено результати дослідження гідрологічного режиму та оцінювання кількісних та якісних показників водних ресурсів; розроблювання математичних моделей та комп'ютерних технологій розрахунку та прогнозу процесів у водному середовищі, включаючи методи прогнозу та розрахунку паводків різного походження; оцінювання змін гідрологічного та гідрохімічного режимів поверхневих вод та морських вод під впливом природних чинників та антропогенного навантаження; розроблювання нових методичних підходів до оцінювання екологічного стану водних об'єктів.

SUMMARY

VII All-Ukrainian conference with international participation "Problems of hydrology, hydrochemistry and hydroecology" is dedicated to the 100th anniversary of the foundation of the National Academy of Sciences of Ukraine. 105 abstracts of the conference presentations concerning wide range of issues are presented. They cover the following scientific directions: land hydrology, water resources, hydrochemistry, hydrobiology and hydroecology; hydrology and ecology of marine coastal zone and estuarine areas; studies of radioactive contamination of aquatic systems.

Results are presented and discussed for: the estimation of a hydrologic regime and qualitative and quantitative indicators of water resources; the development of mathematical models and computer technologies for the calculation and forecasting of processes in water environment including methods of calculations and forecasting of the floods having different origin; the estimation of changes in hydrological and chemical regimes of land and marine waters under the influence of natural factors and anthropogenic loads; the development of new methodical approaches to the estimation of an ecological state of water bodies.

VII Всеукраїнська наукова конференція «Проблеми гідрології, гідрохімії, гідроекології», присвячена 100-річчю від дня заснування Національної академії наук України (13-14 листопада 2018 р., м. Київ). ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ. – К.: Ніка-Центр, 2018. – 206 с.

ISBN 978-966-7067-34-2

VII Всеукраїнська конференція з міжнародною участю «Проблеми гідрології, гідрохімії, гідроекології» присвячена 100-річчю заснування Національної академії наук України. Представлено 105 тез доповідей з широкого кола питань, які охоплюють такі напрямки наукових досліджень: гідрології та водних ресурсів, а також гідрохімії, гідробіології та гідроекології суходолу; гідрології та екології прибережної смуги морів та морських гирл річок; вивчення радіоактивного забруднення водних об'єктів.

Представлено результати дослідження гідрологічного режиму та оцінювання кількісних та якісних показників водних ресурсів; розроблювання математичних моделей та комп'ютерних технологій розрахунку та прогнозу процесів у водному середовищі, включаючи методи прогнозу та розрахунку наводків різного походження; оцінювання змін гідрологічного та гідрохімічного режимів поверхневих вод та морських вод під впливом природних чинників та антропогенного навантаження; розроблювання нових методичних підходів до оцінювання екологічного стану водних об'єктів.

VII All-Ukrainian conference with international participation "Problems of hydrology, hydrochemistry and hydroecology" is dedicated to the 100th anniversary of the foundation of the National Academy of Sciences of Ukraine. 105 abstracts of the conference presentations concerning wide range of issues are presented. They cover the following scientific directions: land hydrology, water resources, hydrochemistry, hydrobiology and hydroecology; hydrology and ecology of marine coastal zone and estuarine areas; studies of radioactive contamination of aquatic systems.

Results are presented and discussed for: the estimation of a hydrologic regime and qualitative and quantitative indicators of water resources; the development of mathematical models and computer technologies for the calculation and forecasting of processes in water environment including methods of calculations and forecasting of the floods having different origin; the estimation of changes in hydrological and chemical regimes of land and marine waters under the influence of natural factors and anthropogenic loads; the development of new methodical approaches to the estimation of an ecological state of water bodies.

УДК 556.06 + 551.49 + 28.081 + 911.3(075.8)

Ю.С. Ющенко

*Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна***ВОДОХОРОННІ ЗЕМЛІ**

Поділ території держави на землі певного цільового призначення – важливий інструмент планування та управління взаємодією суспільства і природи, управління екобезпекою та природоохоронною діяльністю. Цілі визначають розвиток систем. У даному випадку природно-антропогенних геосистем (ПАС). При плануванні сталого (підтримуваного, збалансованого) розвитку, стратегічному плануванні також визначаються певні цілі. Вони враховують найвищу ефективність функціонування, найвищу якість ПАС. Зокрема, стосовно річок, річкових геосистем такі цілі передбачені Водною Рамковою Директивою ЄС.

Згідно розділу 10 «Порядку денного на XXI сторіччя» земля – це фізичний об'єкт, який має свою топографію і територіально-просторові характеристики. Більш точно «земля» означає суходопутну біопродуктивну систему, яка включає в себе ґрунт, рослинність та іншу біоту, і екологічні й гідрологічні процеси, які відбуваються в цій системі. Земля має ряд життєво важливих для людини і біосфери функцій. Цілком зрозуміло, що управління землями повинно бути інтегрованим, тобто враховувати всі обставини взаємодії суспільства і природи, включаючи глибоке розуміння природної першооснови. Той же розділ 10 «Порядку денного на XXI сторіччя» рекомендує використовувати екологічне планування ландшафтів (ЛАНДЕП). Воно вже запроваджене у багатьох країнах. Таким чином, дійсно необхідно враховувати у плануванні первинні, природні екосистеми, геосистеми, ландшафти.

Згідно «Земельного кодексу України» та «Водного кодексу України» однією з категорій земель за основним цільовим призначенням є землі водного фонду. Встановлено певні правила визначення їх меж. Зокрема, для річок це «землі, зайняті річками» (стаття 4 Водного кодексу) і, водночас, землі, обмежені прибережними захисними смугами (стаття 88 Водного кодексу). Ці смуги відраховуються від урізу води у меженний період і мають ширину від 25 до 100 м. Чи можна погодитися з такою формалізацією і як вона співвідноситься з ландшафтно-геосистемним та екосистемним підходами?

У ландшафтознавстві річкові ландшафти відносять до категорії «земноводних». У теорії інтегрованого управління це відповідає інтегрованому управлінню водними та земельними ресурсами. Як же визначати межі таких ландшафтів? Загальновідомо, що в основі їх формування лежать русловий та заплашний процеси. Тобто по своїй суті, генетично, це гідроморфологічні ландшафти. Тому тут очевидною стає роль гідрологічних руслознавчих досліджень.

Річковий ландшафт – один з ключових у структурі ландшафтів суходолу та у взаємодії суспільства і природи. Він характеризується складним переплетенням інтересів різних галузей господарства, аспектів організації життя людини, інтересів держав, регіонів. Отже, це особлива категорія земель як у природному, так і у соціальному відношенні. І вона потребує особливого цільового планування, управління. У зв'язку з цим можна вважати за доцільне виділення водоохоронних земель, що відповідають річковому ландшафту, сформованому на основі русла і заплави річки. (Подібним чином можна застосувати ландшафтознавчо-геосистемний підхід і для інших земноводних ландшафтів). У цих землях можна виділити певні «ядра», пов'язані з багаторічною смугою руслоформування, водопрпусним коридором, системами водопостачання і водовідведення тощо. Інші частини водоохоронних земель можна характеризувати як буферні території. Такий підхід корелює з підходами ЄС, з ідеями розвитку екологічної мережі та сталого розвитку. Категорія водоохоронних земель потребує відповідного обліку, ведення кадастру. Управління цими землями повинно бути централізовано-скоординованим, інтегрованим. Плани управління можуть бути складовою планів управління річковими басейнами, стратегічних планів розвитку.

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНІ ДОПОВІДІ

<i>В.І. Осадчий, Н.М. Осадча, Ю.Б. Набиванець, Н.М. Мостова, Л.А. Ковальчук, О.О. Ухань, В.В. Канівець, Г.В. Лантєв, В.В. Осипов, Ю.А. Лузовицька, Д.О. Клебанов</i> ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ДОСЛІДЖЕНЬ ХІМІЧНОГО СКЛАДУ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД УКРАЇНИ В УМОВАХ ВПЛИВУ ПРИРОДНИХ ТА АНТРОПОГЕННИХ ЧИННИКІВ.....	3
<i>В.А. Овчарук, Є.Д. Готченко</i> МОДИФІКОВАНИЙ ВАРІАНТ ОПЕРАТОРНОЇ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ МАКСИМАЛЬНОГО СТОКУ РІВНИННИХ РІЧОК УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗМІН КЛІМАТУ.....	5
<i>В.К. Хільчевський</i> СПЕЦРАДА З ГІДРОЛОГІЇ ТА МЕТЕОРОЛОГІЇ КНУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА – ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЛЯ УКРАЇНИ (1993–2018 РР.).....	7
<i>П.М. Липник, В.А. Жежеря, Р.П. Липник</i> ДОСЛІДЖЕННЯ СПІВІСНУЮЧИХ ФОРМ ХІМІЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ У ПРИРОДНИХ ПОВЕРХНЕВИХ ВОДАХ ЯК ОДИН З ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ГІДРОХІМІЇ.....	9
<i>О.Г. Ободовський, К.Ю. Данько, С.І. Сніжко, В.В. Опизчук, О.І. Лук'янець, Е.Р. Рахматуліна, І.В. Курпков, О.О. Почасвець, О.С. Будько, Є.М. Павельчук, В.О. Корніснюк, Ю.В. Філіппова</i> ГІДРОЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ТА ПРОГНОЗ ГІДРОЕНЕРГЕТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РІЧОК БАСЕЙНУ ДНІПРА (В МЕЖАХ УКРАЇНИ).....	11
<i>Г. Валюшкявичюс</i> ВОЗМОЖНОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ ИНДЕКСА ХИРША В ГИДРОЭКОЛОГИИ И ГИДРОМЕТЕОРОЛОГИИ.....	13
<i>Н.М. Осадча</i> ОСНОВНІ ЗАХОДИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ВОДИ У МЕЖАХ РІЧКОВОГО ВОДОЗБОРУ.....	15
<i>Ж.Р. Шахрзанова, А.О. Докус, З.Ф. Сербова, Н.М. Швець</i> КОМПЛЕКСНИЙ МЕТОД ДОВГОСТРОКОВОГО ПРОГНОЗУВАННЯ ГІДРОЛОГІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК ВЕСНЯНОГО ВОДОПІЛЛЯ РІЧОК БАСЕЙНУ ДНІПРА.....	17
<i>А.А. Протасов, А.А. Силаева, Ю.Ф. Громова, Т.Н. Новоселова, И.А. Морозовская</i> МНОГОЛЕТНИЕ ИЗМЕНЕНИЯ ПЕЛАГИЧЕСКИХ И КОНТУРНЫХ ГРУППИРОВОК В ТАШЛЫКСКОМ ВОДОХРАНИЛИЩЕ-ОХЛАДИТЕЛЕ ЮЖНО-УКРАИНСКОЙ АЭС.....	19
<i>О.В. Войцехович, Г.В. Лантєв, А.В. Коноплєв, Yasu Igorasht</i> ГИДРОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ЗАГРЯЗНЕНИЯ ВОДНЫХ ОБЪЕКТОВ В БЛИЖНИХ ЗОНАХ РАДИОАКТИВНЫХ ВЫПАДЕНИЙ ПОСЛЕ АВАРИЙ НА ЧАЭС И АЭС ФОКУСИМА-ДАИЧИ.....	21
<i>П.С. Лобода, Ю.С. Тучковенко, О.М. Грїб</i> ОБГРУНТУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАХОДІВ ПО ВІДНОВЛЕННЮ СТОКУ РІЧКИ ВЕЛИКИЙ КУЯЛЬНИК З МЕТОЮ СТАБІЛІЗАЦІЇ ГІДРОЛОГІЧНОГО РЕЖИМУ КУЯЛЬНИЦЬКОГО ЛИМАНУ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОРІЧЧЯ (ДО 2030 Р.)...	22
<i>В.В. Гребїнь</i> ІДЕНТИФІКАЦІЯ МАЛИХ РІЧОК (ІСНУЮЧІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ ВИРІШЕННЯ).....	24

<i>Б.Ф. Христюк, Л.О. Горбачова, В.С. Приходькіна</i> ФАСЕТНА КЛАСИФІКАЦІЯ ГІДРОГРАФІВ ВЕСНЯНОЇ ПОВЕНІ РІЧКИ ПІВДЕННИЙ БУГ	26
<i>Ю.С. Ющенко</i> ВОДООХОРОННІ ЗЕМЛІ	28

ГІДРОЛОГІЯ ТА ВОДНІ РЕСУРСИ СУХОДОЛУ

<i>Gintautas Stankunavicius</i> CHANGES IN THE LENGTH OF LITHUANIAN RIVERS AND THEIR IMPACT ON RIVERS' HYDROLOGICAL REGIME	29
<i>Є.Д. Готченко, В.А. Овчарук, М.В. Гонцій, О.І. Тодорова</i> СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЧАСОВИХ РЯДІВ МАКСИМАЛЬНОГО СТОКУ ВЕСНЯНОГО ВОДОПІЛЛЯ В БАСЕЙНІ ДНІПРА	31
<i>Бірюков О.В.</i> ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СТРУКТУРИ І СТОКУ РІЧКОВОЇ СИСТЕМИ	33
<i>О.Л. Шевченко, В.І. Осадчий, В.В. Гребінь</i> ЗМІНИ РЕЖИМУ ҐРУНТОВИХ ВОД ЯК ПРОЯВ ЗМІН ВОДНИХ РЕСУРСІВ ПІД ВПЛИВОМ ГЛОБАЛЬНОГО ПОТЕПЛІННЯ (НА ПРИКЛАДІ БАСЕЙНУ РІЧКИ ПІВДЕННИЙ БУГ)	35
<i>С.В. Клок, А.А. Афтенюк</i> РЕЖИМ АТМОСФЕРНИХ ОСАДКОВ И СНЕЖНИЙ ПОКРОВ В РАЙОНЕ УКРАИНСКОЙ АНТАРКТИЧЕСКОЙ СТАНЦИИ «АКАДЕМИК ВЕРНАДСКИЙ» (АНТАРКТИЧЕСКИЙ ПОЛУОСТРОВ)	37
<i>В.А. Овчарук, С.В. Іващенко</i> ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ МОДИФІКОВАНОЇ ОПЕРАТОРНОЇ МОДЕЛІ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ МАКСИМАЛЬНОГО СТОКУ ВЕСНЯНОГО ВОДОПІЛЛЯ В СУББАСЕЙНІ ДЕСНИ	39
<i>О.С. Коноваленко, Є.В. Василенко, О.В. Кошикна, Ю.Б. Набиванець</i> ПІДХОДИ ДО ГІДРОМОРФОЛОГІЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ МАСИВІВ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД КАТЕГОРІЇ «РІЧКИ» В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ	41
<i>В.О. Манукало, Н.К. Голеня, Л.Г. Ковальська</i> СТАНДАРТИЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ЕКСТРЕМАЛЬНІ ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЧНІ ЯВИЩА – СКЛАДОВА ЧАСТИНА УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ СТИХІЙНИХ ЛИХ	43
<i>Ю.В. Філіппова</i> ОЦІНКА БАГАТОРІЧНИХ КОЛИВАНЬ СТОКУ ВОДИ РІЧОК БАСЕЙНІВ ПРИП'ЯТІ ТА ДЕСНИ В МЕЖАХ УКРАЇНИ (ІЗ ВИДІЛЕННЯМ ГРУП)	45
<i>Будник С.В.</i> ОСОБЕННОСТИ НЕКОТОРЫХ СОСТАВЛЯЮЩИХ ГИДРОМЕТЕОРОЛОГИЧЕСКОГО РЕЖИМА БАСЕЙНОВ РЕК ЗАПАДНОГО БУГА И ПРИПЯТИ В УСЛОВИЯХ ИЗМЕНЕНИЯ КЛИМАТА И АНТРОПОГЕННОГО ВОЗДЕЙСТВИЯ	47
<i>О.М. Аксюк, В.П. Ланшин, Г.А. Гончаренко</i> ТЕМАТИЧНЕ ЦИФРОВЕ КАРТУВАННЯ РАЙОНІВ ДІЯЛЬНОСТІ СНІГОЛАВИННИХ СТАНЦІЙ УКРАЇНИ	49
<i>Большот Г.В.</i> ПРОСТОРОВІ ЗМІНИ КОЛИВАНЬ ВОДНОСТІ В МЕЖАХ БАСЕЙНУ ПРУТУ	51

<i>Т.В. Лаврова, С.Н. Шумов</i> СТАТИСТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ИЗМЕНЕНИЙ ГИДРОХИМИЧЕСКОГО СОСТАВА И РАДИОАКТИВНОГО ЗАГРЯЗНЕНИЯ ПОВЕРХНОСТНЫХ ВОД В РАЙОНЕ ВЛИЯНИЯ БЫВШЕГО УРАНОВОГО ПРОИЗВОДСТВА	190
<i>Т.В. Лаврова, Г.В. Лаптев, О.В. Войцехович, В.В. Канивец, Г.А. Деркач</i> ОСАДКОНАКОПЛЕНИЕ И ФОРМИРОВАНИЕ ЗАГРЯЗНЕНИЯ ДОННЫХ ОТЛОЖЕНИЙ ДНЕПРОВСКОГО ВОДОХРАНИЛИЩА РАДИОНУКЛИДАМИ В ЗОНЕ ВЛИЯНИЯ ОБЪЕКТОВ УРАНОВОГО НАСЛЕДИЯ	192
<i>Ю.Н. Сорока, А.И. Молчанов, А.А. Подрезов, М.Н. Сорока, Е.А. Каулько</i> МОНИТОРИНГ ПРИРОДНЫХ РАДИОНУКЛИДОВ И ВРЕДНЫХ ХИМИЧЕСКИХ ВЕЩЕСТВ В СБРОСНЫХ ШАХТНЫХ ВОДАХ ПРЕДПРИЯТИЯ ООО «ВОСТОК-РУДА»	194
<i>Ю.Н. Сорока, А.И. Молчанов, А.А. Подрезов, М.Н. Сорока, Е.А. Каулько</i> О ВОЗМОЖНОСТИ ОЧИСТКИ СБРАСЫВАЕМЫХ ШАХТНЫХ ВОД ОТ ПРИРОДНЫХ РАДИОНУКЛИДОВ БИОЛОГИЧЕСКИМИ СИСТЕМАМИ	196
<i>Л.С. Шрнач, Г.В. Лаптев, Е.С. Тодостенко</i> ВМІСТ РАДІОНУКЛІДІВ У ВОДНО-ГРУНТОВОМУ КОМПЛЕКСІ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ	198

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**VII Всеукраїнська наукова конференція “Проблеми гідрології, гідрохімії, гідроекології”,
присвячена 100-річчю від дня заснування Національної академії наук України
(13-14 листопада 2018 р., м. Київ)**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Піш. до друку 05.10.2018. Формат 60x84/8. Папір офсетний. Друк офсетний.
Умовн. друк. арк. 24,95. Тираж 200 пр. Зам. №24.

Український гідрометеорологічний інститут.

03028, Київ-28, пр-т Науки, 37, т. (044) 525-12-50, 525-86-53

ТОВ НВП «Ніка-Центр». 03142, Київ, вул. Кржижановського, 4.

т./ф. (044) 39-011-39; e-mail: psybea9@gmail.com

Свідчення про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК №1399 від 18.06.2003

Віддруковано у ТОВ НВП «Ніка-Центр»